

980221-2

Experimentální charakter filosofování nabývá, jak se zdá, stále větší převahy nad vytvářením systémů. Bez systematickosti se ovšem filosofování neobejde, ale má vždy jen služebný charakter (což si mnozí starší filosofové neuvědomovali). Filosof si proto nejen musí všímat rozporů a vůbec všech problematických míst v tom, jak většina jeho současníků chápe svět, ale musí se pokoušet o alternativní chápání i tam, kde se nic rozporného ani jinak problematického nijak nápadně naukazuje. To znamená, že si nejen s velikou pozorností musí všímat všeho neobvyklého, ale musí aktivně vyhledávat nejružnější skryté předpoklady toho, co je navenek jeví jako naprosto samozřejmé, aby odhalil jejich nesamozřejmost. Není tomu tak proto, že se chce ustavičně odlišovat, že chce být za každou cenu jiný než většina, ba než všichni ostatní, ale protože odhalení nesamozřejmosti představuje vždycky rozcestí, které bývá přehlíženo, a tím i jakousi otevřenou cestu (nebo i více cest), na které nikdo nepomyslel. Někdy je nalezení nových cest vyslovenou nezbytností, ale daleko nejlepší možností je mít co nejlepší povědomost o nejružnějších rozcestích a o alternativních cestách, po nichž by bylo možno se na nich dát, ještě daleko předtím, než nás k nějakému takovému hledání bude tlačit nezbytnost. S tím souvisí také nezbytnost, věnovat velkou pozornost všemu neobvyklému a překvapivému, ze všeho běžného a navykého vybočujícímu, protože velmi často taková vybočení a nejružnější anomálie mají charakter znamení, poukazu směrem, kterým jít by nás jinak nenapadlo.

(Písek, 980221-2.)